

Afscheidscollege André Bindenga

De duurzame accountant

'Accountants blijven bij hun leest,
ook als hun verantwoordingsgebied
wordt uitgebreid.'

FOTO: SIMONE VAN ES

Na bijna veertig jaar beëindigt André Bindenga zijn werkzaamheden als openbaar accountant en hoogleraar accountancy. Op 24 oktober 2003 gaf hij zijn afscheidscollege aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. De titel luidde: 'De externe verslaggeving in verandering'*.

WILLIAM ROTHUIZEN

In zijn afscheidscollege schetst Bindenga een toekomst waarin accountants een taak zullen hebben in het beoordelen van duurzaamheidsverslaggeving. Hij definieert de externe verslaggeving als 'communicatie tussen een organisatie en haar omgeving'. Het begrip externe verslaggeving wordt nu nog in vrij beperkte zin gebruikt, want heeft voornamelijk betrekking op de financiële gevolgen van gedane activiteiten. Bindenga stelt dat externe verslaggeving in de toekomst betrekking zal hebben op alle productiefactoren. De financiële verslaggeving, die hoofdzakelijk is gericht op de factor kapitaal en is bestemd voor een beperkte groep belanghebbenden, zal worden uitgebreid met verslaggeving over de productiefactoren natuur en arbeid. Ofwel het inmiddels bekende *triple P-reporting*.

Eigen leest

Ligt hier een taak voor accountants? Dat is onderwerp van discussie. Sceptici tonen zich huiverig, zij menen dat accountants beter bij hun leest kunnen blijven.

"Ze blijven bij hun leest, ook als hun verantwoordingsgebied wordt uitgebreid", reageert Bindenga daarop. "Het gaat bij het verifiëren van de verslaggeving over arbeid en natuur om registratiesystemen, zoals we registratiesystemen kennen als pijlers van de beoordeling van financiële informatieverstrekking. Accountants zijn goed in het beoordelen, ontwerpen en controleren van registratiesystemen, en zulke systemen kunnen ook voor de andere productiefactoren worden ontwikkeld.

Dan zal het voor accountants die audits uitvoeren geen wezenlijk verschil maken of zij financiële of andere registratiesystemen helpen ontwerpen, beoordelen en controleren."

Lange weg

Hij beaamt dat er op de terreinen milieu en - vooral - arbeid nog een lange weg is te gaan voordat er betrouwbare registratiesystemen zijn. Eerst moeten er criteria komen. En wat moet er al niet gemeten worden? De in 2002 gepubliceerde richtlijn van het Global Reporting Initiative (GRI) somt een moedeloos stemmende hoeveelheid indicatoren op waarover in duurzaamheidsverslagen moet worden gerapporteerd.

Bindenga: "Het gaat erom dat er een duurzaamheidsrapportage komt waarvan de samenleving moet kunnen zeggen dat die betrouwbaar is. Nu lezen we bij een verklaring van een accountant of van een ander opmerkingen als 'we hebben niet alles kunnen controleren want dat is veel te moeilijk'. Of: 'of het allemaal klopt weten we niet, maar we hebben niet kunnen ontdekken dat het niet klopt'. Als lezer heb je daar niets aan."

Samenwerken

Zijn accountants de eerst aangewezenen om duurzaamheidsrapportages te beoordelen?

"Ze zullen op de verschillende terreinen moeten samenwerken. Als de registratiesystemen er zijn zullen accountants in teams met chemici, arbeidsdeskundigen, EDP-auditors enz., de informatie controleren."

Wat zal de door u geschetste ontwikkeling betekenen voor de opleiding? Moeten accountants worden bijgeschoold?

"Ik denk van wel. Hun rol in het beoordelen van duurzaamheidsrapportages zal in ieder geval invloed hebben op de opleiding. Je zult daarin meer aspecten moeten meenemen om de samenwerking met andere disciplines goed te laten verlopen. De accountant zal de redeneringen van een arts over de gezondheid in een bedrijf, van een geoloog over de bodem en van een EDP-auditor over de automatisering moeten kunnen volgen. Je zult daar in de opleiding iets aan moeten doen, overigens zonder dat de opleiding daardoor ingrijpend zal veranderen. Ik denk dat veel accountants, als die nu in zo'n team zouden worden geplaatst, niet goed zouden weten hoe ze dat werk zouden moeten doen. Kijken we naar nu reeds bestaande teams, dan zien we dat de accountants die daarvan deel uitmaken aanvullende opleidin-

'Let op uw zaak'

André Bindenga schreef boeken en vele artikelen over het accountantsberoep, Hij was onder meer hoogleraar accountancy aan de Erasmus Universiteit, was van 1993 tot en met 1997 bestuursvoorzitter van Moret Ernst & Young, vervulde tal van functies in het NIVRA - hij was voorzitter in 1998 en 1999 - en blijft voorlopig actief bij het beroep betrokken. Zijn termijn bij de International Federation of Accountants loopt tot 2005. Verder is hij lid van de UN Expertgroup on Environmental Management Accounting. In september 2003, zo laat hij licht geamuseerd weten, is hij benoemd tot lid van de raad van toezicht van de Autoriteit Financiële Markten. "Dus ik ga toezicht houden op Docters van Leeuwen." In 'de Accountant' van oktober 2003 zei Bindenga dat hij op fronten als onafhankelijkheid en hervorming van het beroep nog wel van zich zal laten horen. Met zijn boodschap aan het beroep refereert hij aan de al vaker door hem gesignaleerde, te ver doorgesloten commercialisering waardoor accountants hun primaire taak zijn vergeten: "Let op uw zaak! En die zaak is het dienen van het maatschappelijk verkeer."

gen hebben gevolgd en zich enigszins hebben gespecialiseerd."

Tien jaar

Wanneer denkt u dat er van een volwaardige duurzaamheidsverslaggeving sprake zal zijn?

"Het hangt natuurlijk ook af van het ontwikkelen van de standards die ook nog internationaal geaccepteerd moeten worden. Dat zal zeker nog een jaar of tien duren. Voeg daarbij de tijd die nodig zal zijn voor de opleiding van accountants die in zo'n team gaan werken en met solide verklaringen moeten komen. Ik denk dat we, al met al, omstreeks 2015 zover zijn." ■

Noot

* De complete tekst van het afscheidscollege 'De externe verslaggeving in verandering' is verkrijgbaar bij Ernst & Young, mevrouw Chr. de Kruis, Postbus 2295, 3000 CG Rotterdam.